

N.A.T.

EXISTUJE ŘEŠENÍ?

● — pointa

LUCIE JANAUER

N.A.T.

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Lucie Janauer

N.A.T. – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

LUCIE JANAUER

N.A.T.

EXISTUJE ŘEŠENÍ?

Copyright © Lucie Janauer, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7691-069-0

ISBN e-knihy 978-80-7691-608-1 (1. zveřejnění, 2024) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7691-609-8 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7691-597-8 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

*Tuto knihu věnuji naší krásné planetě.
A zároveň svému psovi a nejlepšímu
příteli Buddymu. Moc nám chybíš.*

N. A. T.

Vyšlo to. Skvělé. Úžasné! Svižně házím věci do svého oblíbeného středně velkého sportovního batohu. Jako většina studentů si mohu dovolit pouze nízkonákladový let bez občerstvení či té nejmenší vidiny na luxus a pohodlí. Obratně vmačkávám jeden kus oblečení za druhým, boční kapsy vycpávám sušenkami, kartáčkem na zuby a navrch ještě rvu boty, které silou přitlačím, abych dopnula zip.

A je to! Hlavně, aby mé příruční zavazadlo přesně pasovalo do těch titěrných nízkonákladových rozměrů. A před vstupem do letadla neexplodovalo. Z vedlejšího pokoje na mě cosi křičí moje máma, která cestování svých dětí prožívá více než její děti. Namísto toho, aby mi dodala klid, přenáší na mě svůj stres, a u mě se tak střídá nával entuziasmu a nekonečný strach, jak tohle všechno dopadne.

A co vlastně má jak dopadnout? Moc se omlouvám, že začínám zrovna takto, ale až bude chvilka klidu, všechno vám vysvětlím.

Žiju v roce 2020. Jestli tuhle knížku čtete třeba v roce 2100, možná si říkáte, jak strašně jsme se spletli. Nebo možná ne, nevím. Možná si říkáte, že jsme přesně věděli. Jedno je jisté.

Posrali jsme to!

ČÁST PRVNÍ

KAPITOLA 1

A kdo co posral?

Mluvím o nás. Celkově. O lidech. Dokonalá lidská stvoření, která o sobě tak často pochybují. Což nechápu. Koukněte se třeba na olympijské hry – rychlí a vytrvalí, silní, ohební, krásní.

Lidé mají od přírody dar vynikat téměř ve všem. A to, na co nestačí, si prostě vymyslí. Ano, lidé jsou inteligentní dokonalá stvoření. Právě proto je tak nepochopitelné, že právě my, lidé, ničíme svou vlastní zemi. Svou půdu pod nohama, vítr nad hlavou, vodu v korytech.

Kdo vůbec jsem, že vám tu vykládám takové nesmysly? Jsem jednou z těch, kteří se v současné době snaží napravit naše chyby. Abych to řekla stručně, naše lidská rasa chce všechno. Auta, domy, teplo, světlo, jídlo. Ještě víc jídla. Chceme víc oblečení, více tepla, více zábavy, další auta, klidně i dva domy, když jeden už máme. Chceme tužky, propisky, papíry, toaleták, oblečení, ještě více oblečení, mycí prostředky, boty, sekačky, pily. A takhle bych mohla pokračovat věčně.

I když, tohle by nebyl zas takový problém. Jen to chtějme. Opravdový problém je ten, že je nás stále víc a víc. A ne jen tak lineárně, ale exponenciálně. Je nás stále o tolik exponenciálněji více, až mám pocit, že z toho té naší Zemi asi hrábne.

A proč si to myslím? Dějí se různé věci. Začíná to maličkostmi. Třeba že jdete po ulici a kolem vás letí igelitový sáček. „*Sakra. Proč kolem mě letí igelitový sáček?*“ – pomyslíte si. Pak jdete dál a na zemi leží obal od sušenky, plastová láhev, posmrkaný kapesník. Člověk si zvykne, že. Někdo to uklidí. Takže prostě jdete dál, a jak měsíce plynou, občas se

vám těžko dýchá. Jindy vás pálí oči. Lidé to mnohdy neumí pojmenovat, ale já vám to prozradím. Říká se tomu smog. Ozon nebo oxidy síry a dusíku. Nevidíme je, takže nám zas až tolik nevadí. Ale když pak uteče pár let a vy vidíte stále méně sněhu, slyšíte o častějších vlnách veder, záplav, lavin, hurikánů, tajfunů, pak se nad tím pozastavíte a možná vám něco začne pomalu docházet.

Kdo že tedy jsem? Jmenuji se Nat. Natalie Petersonová. Jsem drobná studentka, kterou byste ve frontě na oběd jednoduše přehlédli. Mám špinavé blond vlasy, které se každý den krouť trochu jiným směrem, krátké nohy, metr šedesát pět a docela vhodnou postavu. Tím to bohužel končí. Žádný chlap o mě nezavádí pohledem, takže sama sebe řadím do škatulky – nepřitažlivá, fádni.

Studuji na přírodovědecké fakultě fyzikální atmosféru a asi jako každý v mém věku hledám smysl svého života. Odpověď na otázku, co mám vlastně se svým životem dělat – tím mírně narážím na přesně daný studentský režim, který končí dnem „vypadni, tady máš vysvědčení/diplom a teď se poprvé v životě začni rozhodovat sám“. Každý den si říkám, v čem bych tak mohla v životě uspět. Vlastně, abych byla upřímná, znám spoustu lidí, kteří jsou na tom ještě hůř, což mě uklidňuje.

Studuji environmentální vědy. Pro ty, kteří tento pojem nedokážou ani vyslovit, je to ochrana životního prostředí (laicky ekologie, i když ekologie je doopravdy nauka o chování a vztazích mezi zvířaty). Nevím, jak to někdo mohl někdy zaměnit, ale já si také často pletu kanisterapii a kineziologii.

Každopádně, když jsem se na střední rozhodovala, co se mnou v životě bude, „ekologie“ byla zcela jasná volba. Přes nářky všech mých příbuzných, a dokonce i rodičů jsem si šla

tvrdě za svým a každému mladému člověku vřele doporučuji to samé. Studium mi otevřelo oči ještě více dokořán, a jak šel čas, problematika ničení přírody nebo přímo Země, se stala časem velice aktuální.

Ze studií se stala vášeň a z mého života jedna velká dobrodružná cesta. Možná si teď říkáte, jak zajímavý asi můj život byl. Jo, zajímavý byl! Ale trochu jinak, než si nejspíš dokážete představit.

Stala jsem se členkou posádky výzkumné lodi, která pravidelně vyrážela podél západního pobřeží Severní Ameriky až na Arktidu, aby pomocí všelijakých zastaralých i nejmodernějších přístrojů sbírala důležitá data. Můj život se omezil na miniaturní temnou kajutu bez nejmenšího okénka a prostory lodi, na které jsem každý den potkávala ty samé lidi. Posádku a vědce, všichni zahroubaní do své vlastní práce. A tak i já byla zahroubaná, zahroubaná a zahroubaná. Až do jedné chvíle.

„No doprdele!“ pomyslím si, a dokonce to i vykřiknu nahlas. „Zastavte a otočte tu loď! Musíme se vrátit, okamžitě.“ Běžím za kapitánem lodi a snažím se mu lámanou angličtinou vysvětlit, že potřebuji zpět na pevninu. Moje práce tady po třech letech končí. Tři roky, tři plavby a já mám konečně naměřeno. „Musíte otočit loď a vrátit mě zpátky na zem, jinak budete mít na svědomí celé lidstvo, rozumíte?!“

Nerozumí. Kapitán lodi ani jeho posádka na mé zoufalé výkřiky nereagují. Jen mě požádají, abych se vrátila zpět do své kajuty a dodržovala pravidla určená na této lodi. A tak musím další tři nekonečné dny čekat, než se vrátíme do přístavu. Dle původního harmonogramu. Ale nebojte, celé tři dlouhé dny nedělám nic jiného, než že pracuji na své úžasné, profesionálně vytvořené prezentaci, kde shrnu

děsivé a apokalyptické výsledky, které předvedu již brzy na mezinárodní konferenci pro ochranu klimatu.

Proč vlastně balím svůj studentský nízkonákladový batoh? Letím do Vancouveru.

Ano, já vím. Letadla znečišťují horní vrstvu atmosféry, ale jak bych se měla jinak dostat tak daleko? Vidíte, my lidé jsme prostě sobci. Mě nevyjímaje! Tedy, letím na konferenci do Vancouveru, abych jim tam všem vytřela zrak! Nebo spíš, abych upozornila na katastrofu, která se nezadržitelně blíží.

KAPITOLA 2

„Počkejte! Počkejte, vy to nechápete! Poslouchejte mě ještě.“

„Omlouvám se, paní Petersonová, ale váš čas již vypršel. Musíme dát prostor dalšímu přednášejícímu,“ vysvětluje mi postarší vysoký muž v černém obleku, který téměř ani nezvedne oči od prostorného tmavého nablýskaného stolu, za kterým sedí.

„Prosím, dejte mi ještě chvíli. Pokud se dobře podíváte na mé výsledky, pak je zřejmé, že není moc času. Slyšíte mě? Nemůžete to přece jen tak přejít.“ Doufám, že se mě někdo zastane.

„Paní Petersonová, omlouvám se, ale vaše práce je z velké části pouhá teorie. Model. Nemůžeme tu ztrácet čas jedním odhadem. Prosím, uvolněte pódium pro dalšího přednášejícího. Děkuje vám.“

Proč mě neposlouchají? Možná proto, že jsem blondýna, co je nejmín o třicet let mladší než všichni ti staří „moudří“ vědci. Kde je rovnoprávnost žen a mužů? Kde je rovnoprávnost barvy pleti a vlasů? Ksaku! Není mi teda vůbec do smíchu. Takhle jsem si to nepředstavovala.

Víte, asi bych vám měla vysvětlit, proč tu jsem. Možná alespoň vy to pochopíte. Teda, i kdybyste to nepochopili, tak mě aspoň vyslechnete. Svůj život jsem obětovala touze zachránit tu naši dokonalou lidskou rasu. Máme pocit, že lidská rasa je nesmrtelná a přírodu k životu nepotřebujeme. Bohužel je to ale zcela naopak. Nechci vás nijak strašit, ale v dávné historii Země už se párkrát stalo, že hlava potravního řetězce prostě vyhynula. Šup, šmitec. Je fuč. Existuje pár teorií, jak a proč a tak dále, ale jedno je jisté. Příroda se z toho vzpamatovala. Otřepala se jako mokrá pes a žije

si v poklidu dál. Ráda bych přesně odcitovala svého skvělého profesora na fakultě, který jednou řekl: „Já se nebojím o přírodu. Ne, ta se z toho dostane. Bojím se o nás!“

Nechci tu vysvětlovat, jak přesně příroda funguje, chci abyste chápali tohle: Pokud vypálíte les a dál na něj nebudete sahat, za pár desítek stovek let tam vyrostе jiný. Přijde lavina, záplavy, vítr – a všechno zničí? Za nějakou dobu se opět objeví nové rostliny, stromy i zvířata, která po čase zaplaví každý volný prostor a mezi sebou si vytvoří určitou harmonii. A jak to je s lidmi? To vlastně ani nevím. Mají sice tuhý kořínek, ale vydrží všechno?

Já se prostě jen snažím něco málo změnit.

Když jsem byla malá, dostala jsem knihu od Natura 2000 o krásných místech světa, která musíme zachránit. Toužila jsem ta místa spatřit. Když jsem byla větší, začala jsem cestovat a snažila se podobná místa najít. Ale to, co jsem našla, nebylo úplně to, co jsem si vysnila. Došlo mi, že spatřit opravdovou divokou přírodu, kde byste na horizontu neviděli žádný lidský výtvar, žádnou cestu, letadlo, člověka, budovu, je těžké. Možná dokonce nemožné. Došlo mi, že příroda jako taková to má už hodně na krajíčku. Podmanili jsme si skoro celý svět, přetváříme ho a ani o tom nevíme. Nakupujeme a nakupujeme, aniž bychom si přiznali, že to, co nakupujeme, mnohdy ničí krásy přírody tisíce kilometrů daleko. Ano, zní to děsivě a sobecky, ale někdy nám nic jiného nezbývá. Zbláznili bychom se, kdybychom měli neustále nakupovat jen věci fairtrade, bio, eko, non gmo, netestováno na zvířatech, FSC, A++. Někdy prostě člověk raději zavře oči a ve snaze mít snad jen jeden den

pohodový a jednoduchý prostě nastartuje ten svůj diesel. Vjede do kolony plné aut s jedním pasažérem, vysmrká se do jednorázového kapesníku a vyrazí na nákup, kde opět naloží spoustu věcí do dalších a dalších igelitových sáčků, nacpe do igelitových tašek, nakoupí jídlo zabalené v plastu, potraviny ze zvířat, která neviděla modrou oblohu, a bude se snažit na to všechno nemyslet.

„Nat?“ uslyším někoho vyslovit mé jméno.

„Prosím? Promiň, trochu jsem se zasnila. Ahoj?“ Malinko se zarazím a jsem mírně zaskočená. Vedle mě stojí velice mužný blondatý modrooký fešák, mluví na mě a zná mé jméno.

„My se známe?“ ptám se ho a cítím, jak rudnu. Typické.

„Ne, neznáme. Já jsem Sam. Viděl jsem tvoji přednášku a dost mě zaujala. Pracuju na něčem podobném, ale tvoje výsledky se asi o 1000 % liší. Vedoucí naší skupiny by s tebou chtěl mluvit, pokud bys měla dnes večer čas.“

O pár hodin později sedím v překrásné hotelové hale pětihvězdičkového Hiltonu a čekám, až si pro mě někdo přijde. Mám se setkat s Dr. Steinerem. Vedoucím norské vědecké skupiny, která údajně bádá nad podobným vědeckým úkazem jako já. To, že se mnou chce mluvit sám doktor, mě opravdu velice těší, ale co ode mě asi bude chtít slyšet? Vždyť už jsem dopoledne všem své výsledky i obavy sdělila a nikoho to neznepokojilo.

Jestli teď přemýšlíte, nad čím asi tak bádám, ráda vám to vysvětlím. Vše začalo článkem v novinách, který jsem před léty objevila ve studentské kantýně. Noviny ležely na stole, ke kterému jsem si po hodině fyzikální atmosféry osamoce-

ně sedla. Chvilí jsem jim nevěnovala pozornost, ale když mi vedle jídelního tácu přistál kousek smaženého kuřete a já ho chtěla ubrouskem nenápadně setřít, zarazila mě dvě slova na úvodní stránce. Výbuch metanu. S chutí jsem popadla odložené noviny a začetla se do článku. Nebezpečí výbuchu metanových hydrátů z mořského dna.

Šlo o něco jiného než o kravské prdy nebo nehody plynového kotle. Konečně jsem narazila na téma, kterého jsem se v životě chtěla chopit. Cítila jsem, že tohle je opravdová šance. Metan, o který se nikdo moc nezajímá a který je přitom přímou hrozbou pro celé lidstvo.

Nad tím bádám. Zasvětila jsem svůj život modelům a predikcím metanových struktur. Možné hrozbě výbuchu metanhydrátových zásob nepředstavitelných rozměrů, které se nacházejí pod permafrostem a na dně hlubokých oceánů. Nevím, jak moc mohu jít do hloubky. Jako zapálená vědkyně bych o tomto tématu mohla mluvit celé hodiny i dny, jenže to by nejspíš nikoho nebavilo. Zkrátka metan je skleníkový plyn. Spolu s dalšími skleníkovými plyny zachycuje dlouhodobné záření ze slunce, které naše země vysílá zpět do vesmíru. A místo toho, aby do toho vesmíru doletělo, vrátí nám ho zase zpátky...

„Dobrý večer, madam,“ promluví na mě příjemný mužský hlas, který mě rychle vyvede z vysvětlování. „Já jsem Jack, jsem zde ve Vancouveru pravá ruka doktora Steinera.“ „Dobrý den, Jacku,“ odpovím rozpačitě, „já jsem Natalie a mám se tu s panem Steinerem setkat.“

„Ano, ano. Já vím. Moc rád vás poznávám, Natalie. Prosím, pojdte se mnou. Pan doktor na vás již čeká v hotelové

restauraci,“ řekne vysoký snědý muž s precizně střiženými krátkými a upravenými vlasy v tmavě šedém saku a bez dalších slov se otočí, pokyne paží a zavede mě do nóbl restaurace. Hraje zde živá hudba, číšníci proplouvají mezi načančanými stoly, hosté v krásných oblecích sedí na bílých vypolstrovaných židlích, tiše rozmlouvají nebo jen pozorují a vychutnávají si nádhernou melodii. Trochu jiné místo než můj levný, ošuntělý hostel. Ale co, nejde o to, kde jsme, ale s kým tam jsme. A já mám v hostelu spoustu, spoustu, spoustu spolubydlících.

Jack mě dovede k zadnímu stolu restaurace, kde zády k nám sedí mírně shrbený šedovlasý muž. Když se otočí, usměje se na mě, což ještě víc prohloubí jeho stařecké vrásky, a vstane. Jen co se otočí, vše mi je jasné. Vždyť já toho muže znám! Nejen znám, já k němu vzhlížím! Jeho vědecké články mě inspirovaly!

„Pane doktore? Jste to vy?“ Žádný pan Steiner, ale Stunner, světoznámý klimatolog a vědec, který celý svůj život zasvětil problematice globálního oteplování, sedí přímo přede mnou a já jen třeštím oči a chci ho požádat o selfie a pak jestli by to selfie někdo vytiskl a on by mi ho pak podepsal a pak bych se vyfotila s tím podepsaným selfie a dala na všechny sociální sítě, které znám.

„Hezký večer, slečno Petersonová. Posadte se prosím.“ Znovu se na mě usměje a pokyne svou vráscitou rukou k masivní židli naproti té své. Říkám vám, jsem z toho hotová.

„Pane Stunnere, moc ráda vás poznávám. Díky vašim článkům studuji to, co studuji. Cituji vás snad v každém odstavci. Prosím, řekněte mi, proč se mnou chcete mluvit?“ vysypu ze sebe co nejrychleji to jde.

„Nejdříve si prosím vyberte něco k jídlu, slečno Petersonová. Zvu vás,“ říká můj idol a to víte, že se neupejpám.

Objednám si co nejrychleji to jde a pak už jen zírám na po-
starší vrásčitou tvář toho moudrého muže a hltám jeho slova.
„Natalie, vaše přednáška mě nemile znepokojila. Přemýšlel
jsem, zda je opravdu možné to, co říkáte. A když jsem se nad
tím zamyslel a přehodnotil své vlastní zaběhnuté názory, pak
mám pocit, že to opravdu možné je.“

„Vy mi věříte? Proč jste ale nezastavil porotu? Proč jste
něco neřekl? Kdyby ostatní viděli, že vás to znepokojilo, tak
by mi dali šanci to všechno vysvětlit. Možná by i dali přeměřit
má data a přehodnotili svá stanoviska.“ Začnu být mírně
rozčilená, jelikož sám doktor Stunner přiznává, že mohu mít
pravdu, ale za zády všech ostatních odborníků.

„Natalie,“ odpoví mile, „není to tak jednoduché. Přišla
jste s neuvěřitelně nebezpečnou pravdou, a pokud to pravda
skutečně je, pak nemáme času nazbyt. Nemůžeme o takové
problematické týdny a měsíce debatovat s profesionály z celého
světa a doufat, že stihneme dojít k výsledku, než bude pozdě!
Nejlepší bude, když všechna vaše data prvně prověříme my
sami. Přál bych si, abyste se co nejdříve přidala k našemu
vědeckému týmu v Norsku. Budeme určitě potřebovat několik
týdnů, abychom vše přepočítali, a to s vaší pomocí. Pokud to,
co jste dnes dopoledne přednesla na mezinárodní konferenci,
objasníme a potvrdíme, pak nezbyde moc času, abychom
nalezli...“ zamyslí se a tiše dodá: „... řešení.“ Jeho hlas zní
vázně a trochu vyděšeně a já se v duchu ptám sama sebe, zda
je to opravdu tak zlé.

Ale proč si kazit večer, zamyslím se. Večere je velice dob-
rá, takže si vychutnám každé sousto i čas se svým idolem.
Přestože pan Stunner nevypadá, že chce absolvovat vědeckou
debatu se svou fanynkou, ochotně, byť trochu rezervovaně
odpovídá na všechny mé dotazy. Ptám se, protože mám tolik
nezodpovězených otázek. Doktor Stunner mi vysvětlí, na

čem poslední roky pracuje, kde je jeho kancelář a kam se za pár dní poletím také podívat. Vypadá to, že se mi snad splnil sen. Poprvé v životě se o mě někdo zajímá.

Za necelé tři hodiny, po delikátní večeři o třech chodech, kterou už nejspíš nikdy v životě neochutnám, jsem opět se svými spolubydlícími ve sdíleném hostelovém apartmá.

I když bych moc chtěla, nemohu usnout. Nejen proto, že postel, na které ležím, vrže, i když jen dýchám, a matrace se pod mým tělem tvrdostí ani o milimetr neprohne. Nejspíš to není ani proto, že polovina osazenstva v pokoji chrápe nebo vydává jiné divné a neidentifikovatelné zvuky. Spíš se mi v hlavě honí tolik myšlenek. Pořád musím myslet na své ranní selhání. Proč musím vždy zklamat? Proč se neustále snažím něco vytvořit a dokázat, když vše nakonec dopadne stejně. Neúspěch za neúspěchem. Ať dělám, co dělám. Jenže pak si vzpomenu na setkání s doktorem Stunnerem. Stalo se to vůbec? A co se vlastně blíží, pokud jsou moje výpočty opravdu správné?

Kdyby mě pravá ruka Stunnera z Vancouveru – Jack v šedém saku – nepřerušila, dopověděla bych vám, nad čím bádám, a vy byste nemuseli přemýšlet, o čem tu pořád mluvím.

Metan, tam jsme skončili. Každý skleníkový plyn má určitou sílu, kterou umí dlouhodobné záření zachytit. Nejméně má voda (vodní pára v atmosféře, jako jsou oblaka a vzdušná vlhkost), následně oxid uhličitý, pak metan a ostatní prvky. Každého plynu je v atmosféře jiné množství. Každý z nich v ovzduší vydrží jinak dlouho.

Příroda to má velmi dobře vymyšlené. Kdybychom skleníkové plyny neměli, byla by průměrná teplota na povrchu

Země přibližně o 30 °C nižší. Bohužel, lidé tím, že si zemi osvojují a přetváří ji, skleníkových plynů rapidním způsobem do atmosféry přidává a tím umocňují skleníkový efekt. Ano, Země si je někdy také přidává nebo ubírá (střídání dob ledových a meziledových), ale zcela jinou rychlostí. To, co Země vytváří a proměňuje v průběhu statisíců let, lidstvo zvládá za pár staletí. Cítíte ten rozdíl? Tisíckrát i víckrát rychleji. A co to má tedy společného s uloženým metanem?

Z dálky slyším zvonit telefon. Zrovna když už skoro spím. Otočím se na druhý bok a doufám, že si ten někdo, kdo si neumí ani vypnout zvonění, rychle pospíší a mobil ztiší. Otočím se na druhý bok a vmžiku mi dojde, že hlučně zvonící a vibrující telefon je můj. Vyskočím ze své malé a extrémně nepohodlné rozvrzané postele, potichu se vyšourám dveřmi ven na chodbu a přitom doufám, že si nikdo nevšimne, že ten rušivý element jsem já.

Nemám teď vůbec náladu s někým mluvit, ale co když je to doktor Stunner? Nebo ten fešák z přednáškového sálu – jak jen se jmenoval? Sam?

Myslím ale, že asi tušíte, kdo mi volá. Ať je vám pět, deset, nebo pětadvacet, ten, kdo vám nejpravděpodobněji volá, je na devadesát devět procent vaše matka. Když to nezvednu, bude volat znovu a znovu, a pokud to zase nezvednu, nejspíš začne obvolávat všechny mé přátele a zjišťovat, proč nezvedám telefon, když v dnešní době mají přece všichni telefon neustále u sebe.

„Ahoj mami,“ řeknu s nuceným úsměvem na tváři a snažím se znít nadšeně.

„Ahoj zlatíčko, tak co? Jak to dopadlo? Jsi pořádně obléčená?“ Jako vždy.

„Jo, mami, jsem. Dopadlo to dobře. Teda spíš to moc nedopadlo. Řekla jsem jim vše, co jsem měla připravené, ale nechtěli mě poslouchat. Mají pocit, že mé výpočty nejsou správné. Že je to jen model.“ Chce se mi brečet, oči se mi začnou zalévat slzami, v nose mě štípe. Doufám, že po úzké chodbě s holými zdmi a tmavým chlupatým kobercem zrovna teď nikdo neprojde.

„Nat, nebuď z toho smutná. A jsi si jistá, že máš pravdu? Bylo tam spoustu moudrých lidí. Co když se opravdu pleteš?“ řekne mi do telefonu až příliš jistě a já pomalu kývnu. Jasně. Dneska už je toho na mě fakt nějak moc.

„No nic, mami, musím končit. Jsem ráda, že aspoň ty mi věříš,“ zaklapnu telefon a po tváři mi steče slza. Tenhle pocit znám. Děláte všechno, všechno, co můžete. A namísto důvěry a úcty, jen zklamání.

KAPITOLA 3

Metan, o kterém se vám snažím vyprávět, je schován v podobě malých ledových krystalků v obrovských a strukturovaných zásobárnách. Hluboko na oceánském dně poblíž pobřeží nebo pod permafrostem (tedy trvale zmrzlou půdou). Dokud nenarušíme stabilitu těchto metanových zásobáren, nic se neděje. Metanové krystalky dál drží formu. Nabalují se jedna na druhou a společně tvoří metan hydráty, ukryté stovky kilometrů pod mořskou hladinou.

Ale pokud stabilitu narušíme, metan se začne uvolňovat.

Nechci teď zabíhat do detailů. Raději na to ani nechci myslet. Jsem opravdu unavená z dlouhé cesty zpět domů a nemám náladu na jakékoli další vysvětlování. Ale slibuji, že se brzy všechno dozvíte.

Přílet do Prahy z Vancouveru je v pět hodin ráno. Vykodracám se z letadla na pražském letišti, na kufrы samozřejmě nečekám, takže si to přímou čarou namířím na autobus. Užívám si krásného východu slunce a prázdného dopravního prostředku. Veze mě domů, kam se mi, upřímně řečeno, moc nechce. Tohle musí znát asi každý z vás. Když odjedete pryč, do jiné země nebo na jiný světadíl, kde zažijete spoustu zvláštních a téměř nereálných okamžiků, je návrat domů těžký. A ne snad proto, že byste svůj domov neměli rádi. Ale proto, že se bojíte znovu zajet do rutinních, každodenních povinností života. Monotónnosti a všednosti.

Já mám však štěstí, že návrat domů není konečná, ale spíš jen zastávka. Před odjezdem do Norska. Při pomýšlení

na to, co mě v Norsku čeká, mám husí kůži. Raději si přitáhnou zimní kabát až ke krku a nasadím kapuci.

Hledím z okénka ven a hlavou mi prochází, jak krásné město Praha je. Když se procházíte centrem, cítíte kolem sebe všechnu tu dávnou historii, kterou je prosyceno. Město je poseto parky a lavičkami, obchody a stánky. Nejsou zde vyložené místa, kde byste se museli bát. Lidé jsou si sice cizí, ale jakmile jde o pivo, všichni jsou na jedné vlně. Možná chápu, proč je Praha pro turisty tak vyhledávaná. Nejspíš tu krásu místa, kde žiji, už ani nevidím. Přestože tam je.

I když jsem se vám snažila popsat, jaká jsem, vlastně o mně zas tolik nevíte. Jsem mladou studentkou Karlovy Univerzity. A stejně jako spousta dalších českých studentů jsem i milovník sportu, přírody a cestování. Celá dlouhá léta si přeju psa, super kluka a spokojený, k přírodě šetrný život. Ale ať se snažím, jak chci, tak se zatím jen babráám nad vědeckými články. Vím, že bych měla dělat víc pro to, abych si splnila svá životní očekávání, ale nedá mi to. Něco uvnitř mě stále nutí jen číst a bádát. Jako bych byla předurčena zjistit, co je s tím metanem sakra špatně.

Ke studiu metanu jsem se dostala díky novinovému článku, který ležel v naší kantýně, hned vedle kousku smaženého kuřete. To už víte. Ale jak to vlastně bylo dál? Nemyslete si, že jsem přiběhla na fakultu a všem rozhlásila, že ode dneška se zaměřuji na metan hydráty. Ani nápad. Tedy, bylo to tak, ale odpovědí byl jen výsměch. Nežiješ u moře. Nemáme tu žádného odborníka ani skupinu, která by se stejnou problematikou zabývala. A tak mi nezbylo nic jiného než to vzdát. Jenže já to nevzdala. To je nejspíš největší prokletí Natalie Petersonové. Nikdy. Nic. Nevzdávám. Ani na střední, když jsem běžela běžecký závod a všichni už balili stánky

s občerstvením a reklamním zbožím, když já se stále belhala na trati. Prostě jsem doběhla, i když jsem měla dávno skončit a tolik se neztrapnit. Nebo jako naposledy, když jsme se s bratrem vsadili, kdo vydrží déle pod vodou. Málem jsem se utopila, ale musela jsem vydržet aspoň o vteřinu více. Stejně tak to bylo s metanem. Nemáme moře, takže jsem musela za mořem dojet. Neměli jsme na fakultě odborníka, tak jsem musela odborníka najít. Všechny odborníky. Načetla jsem nejspíš nejvíce vědeckých článků a učebnic na téma metanu, metanhydrátů a fyzikální chemie atmosféry než kdokoli jiný na tomto světě.

Sepsala jsem tedy bakalářskou práci na téma úniku metanu z mořských ekosystémů a zjistila, že Země si nejspíš takové zásoby vytváří účelně. Když jsem pak v rámci diplomové práce třikrát odjela na expedici podél pobřeží Severní Ameriky měřit sondou velikosti metanových zásob, naměřila jsem neskutečná data.

„Dr. Stunner mě pozval do Norska,“ dmu se pýchou. „Budu s ním a jeho vědeckou skupinou nějakou dobu v laboratoři. Mám zatím pozvánku na měsíc. Doufáme, že to bude stačit na to, abychom ověřili některé mé výpočty. A pokud to, co jsem naměřila, bude vycházet, snad zůstanu i déle.“ Sedím s rodiči v kuchyni u jídelního stolu. V ruce držíme horké hrnky s čajem a před námi leží mramorovaná bábovka, kterou máma upekla na uvítanou. Sedí přímo naproti mně. Ještě v pyžamu a s rozčuchanými krátkými blond vlasy. Vedle ní sedí můj otec v černých společenských kalhotách, připraven vyrazit do práce. Napjatě poslouchají vyprávění o tragické cestě do Vancouveru, která nakonec dopadla docela slibně.

Své rodiče mám ráda. Jen mi přijde, že jsou někdy až moc smířeni se svými životy. Nebo s tím, jak lidé žijí. Má matka je úřednice v ekonomickém sektoru, takže dokud sedí čísla – na světě je vše, jak má být. Táta dělá obchodního zástupce v marketingové společnosti, takže je v práci od rána do večera. Jako dítě jsem ho vídala ráno v pyžamu a večer. V pyžamu.

Na svých životech nechtějí nic měnit, protože mají jistotu a zázemí. Bohužel na mou práci a názory se vždy dívají s očima v sloup. *Proč chceš furt něco lámat? Netrap se tím, stejně s tím nic neuděláš.* Pro ně typické a často omílané věty. Nejlepší prý je nechat se táhnout proudem. Takže jen co vše povyprávím, začne má matka:

„Zlato, a opravdu tam chceš jet? Víš, je ti už pětadvacet. Není lepší konečně dokončit školu a najít si pořádnou práci?“ Táta jako vždy příkivuje a přitom luští sudoku. Vždy stojí za tím, co řekne máma, i když vůbec nevnímá, co říká. „Mami? Slyšela jsi, co jsem zjistila? Já myslela, že jsem vám s tátou svoje výsledky vysvětlila. Ty nechápeš, co nám hrozí? A to chceš, abych to jen tak přešla a začala žít – podle vás – normálním životem?“ krouším hlavou a třeštím na ni oči. Bábovka už mi vůbec nechutná tak jako před pár minutami. A čaj mě přestal příjemně hřát v žaludku. Není den, kdy bychom v klidu, společně, snědli jedno hlavní jídlo. Ať udělám, co udělám, vždy se najde něco, co dělám špatně. Jinak než dle jejich představ. Jinak než se v naší společnosti sluší a patří. To jsem opravdu tak zvláštní a divná?

„Nat, máme tě moc rádi a neradi vidíme, jak se trápíš. Jsi pořád jen samé měření a články. Jdi někam s kamarády, co? Nebo s nějakým chlapcem. Nemůžeš se věčně snažit zachraňovat svět. Smiř se prostě s tím, jak žijeme,“ pokračuje moje máma a na talíř mi přidá další kus bábovky.

„Kdyby sis našla normální práci, tak přijdeš na jiné myšlenky a postavíš se na vlastní nohy,“ mračí se na mě. „A nech už té ekologie. Je to hrozné. Lidé prostě potřebují něco jíst a normálně žít. Nevrátíme se přece na stromy. Nejsme opice.“ Její vlasy jsou ještě rozčuchanější než před chvílí. Dokonce se jí podaří vylít trochu horkého čaje na zem.

Ano, sama je ve svém světě spokojená, tudíž nic jiného neřeší. Nechce řešit problémy, které nevidí, přestože se jí možná i týkají. Tedy, ten problém s metanem se jí určitě týká. A i když jsem jí vše řekla, dělá, že ho nevidí.

Táta začne příkyvovat, na chvíli zvedne oči od sudoku a oba se do mě pustí. Jsem dle nich posedlá ekologií. Nechci jíst „normální“ maso, ale jen farmářské. Nechci jíst vajíčka od slepic vězněných celý život v klecích, ale jen z volného chovu. Nechci používat jednorázové plastové přístroje a talíře. A tudíž jsem – dle mých rodičů – posedlá ekologií. Po několika minutách šílené a jednostranné hádky toho začnu mít dost. Moje snaha vysvětlit alespoň jednomu z nich, co se právě teď děje na dně oceánů, vyprchala.

„Jdu si nahoru sbalit. Tohle nehodlám poslouchat!“ Zvednu se od stolu, poberu svých pár věcí do jedné ruky a talíř s bábovkou do druhé. Bez jídla rozhodně neodejdu. Moudřejší ustoupí a tak za nekončících řečí a rozumů, jak mám život uchopit do vlastních rukou, pomalu odkrácím dveřmi ven z naší vkusné, ale léty už trochu omšelé kuchyně. Po dřevěných točitých schodech stoupám vzhůru do malého, na růžovo natřeného pokoje, který sousedí s pokojem mého o několik let mladšího bratra. Ten teď nejspíš sedí přilepený očima na obrazovce svého počítače a hraje hry. O svém okolí a životě podle mě nemá ani potuchy.

Růžový pokoj je můj. Vyrůstala jsem v něm, a proto některá místa stále vypadají jako dětský pokojíček desetileté holčičky.

Odhodím věci na zem a zády dopadnu na měkkou, ale miniaturní matraci jednolůžkové postele. No co, pořád lepší než postel z hostelu ve Vancouveru. Chvilí jen tak ležím, odfukuju a snažím se pochopit proč. Proč mi nerozumí. Nikdo.

Být dospělý je tak kruté. Stále máte pocit, že něco musíte. Musíte vydělat peníze. Nakoupit, uklidit. Musíte něco dokázat, vytvořit. Musíte se někomu zavděčit nebo něčeho dosáhnout. Jako dítě je vám všechno tohle úplně jedno. Řešíte jen to, zda si vzít na hraní červené nebo bílé autíčko. Nebo jestli bude na dětském hřišti volná houpačka. Děti žijí, dospělí se učí žít.

Ať přemýšlím, jak přemýšlím, stále to nechápu. Proč i mí rodiče? Jsou vzdělaní, chytrí, bohatí a člověk by řekl, že pokud mají všechno, budou se snažit mít to všechno alespoň šetrně. Ale je to, co říkám, nezajímá. Jsou spokojení, jak žijí, a nechtějí se uskromňovat. Bohužel, takto žije spousta z nás. A říkám spousta, protože i já jsem někdy sobec.

Nejspíš na chvíli usnu, protože se mi začne zdát sen. Jsem opět malá holčička. Vběhnu do lesa a začnu tančit na mechových polštářcích. V ruce mám košíček, do něhož mám sbírat houby, které v lese najdu. Ale já nesbírám nic. Jen tak pobíhám, jančím, zvedám větve a šišky a házím je do lesklého potoka. Pomalu se začínám probouzet, ale pocit ze snu, ta radost a štěstí, ve mně ještě chvíli zůstane. Tohle nebyl sen. Byla to vzpomínka na mé dětství. Tohle jsem byla já. Stále to jsem já. Když bádám, cítím se jako v tom lese. Svobodná. Šťastná. A hlavně blízko přírodě.

Zahloubaná do vlastních myšlenek začnu balit nejnutnější věci do, tentokrát, velkého kufru. Beru s sebou spoustu teplého, voděodolného a větruvzdorného outdoorového oblečení, jelikož v Norsku bude krásná příroda a kruté podmínky. A já miluju být venku. Cítit vítr na tváři, půdu pod nohama. Chodit

v lese a po horách. Plavat v ledových jezerech a překonávat ukrutné mrazy.

Jenže taky ráda lyžuju a v létě jezdím na vodním skútru nebo vodních lyžích. Takže jsem taky jedna z těch, co ničí přírodu? Měla bych se vzdát lyžování? Létání, cestování? Jízdy na motorce, skútru, v autě?

Je to těžké. Nejspíš to nemá žádné řešení. Kdo by se chtěl vzdát lyžování? Raději myšlenky zaženu a soustředím se na to, aby v kufru bylo vše potřebné. Sportovní trika, legíny, oteplováky. Bunda, rukavice, čepice. Sportovní ponožky i podprsenka. Dobře, vezmu si i něco elegantního, ale pochybuji, že mě někdo někam vezme. Takže přibalím party oděv, boty na podpatku, které jsem měla na maturitním plese a vyvrkla si na nich kotník, a jediné sexy kalhotky, které mám (co kdyby náhodou). S úlevou zaklapnu kufr a raději se nedívám na zděšený výraz v zrcadle při představě, že mě potenciálně někdo pozve na rande.

Ještě nesmím zapomenout notebook, externí disky se zálohovanými daty, šetrný bloček s propiskou z recyklovaných novin a bambusovou termosku na čaj s nápisem „zachraňte oceány“.

Když mám sbaleno a den je ještě mladý, co s časem? Zvednu se z postele, nasadím elastické legíny a běžecké kecky a vyrazím ven setřást všechen stres z posledních dní.

„Nat, vstávej. Za pět hodin ti to letí!“ volá na mě vyděšeně máma z asi dvaceticentimetrové vzdálenosti od mého nosu.

„Jo, mami,“ vysypu ze sebe a nechápu, proč má potřebu mě i v pětadvaceti letech chodit budit, a to ještě ve chvíli, kdy mi cesta na letiště trvá přesně čtvrt hodiny autobusem.

Budík je sice nastavený o hodinu později, ale abych měla dost času na dlouhou klidnou snídani, vyplazím se z postele a po nekonečných ranních přípravách se dobelhám do kuchyně. „Čau brácha,“ syкну na svého pubertálního bratra, který je téměř celý den přilepený k obrazovce mobilu, notebooku, televize nebo svých super fitness hodinek (pozn. – kdyby tyhle super fitness hodinky fungovaly, tak by přece na světě neexistovala obezita!). Můj milovaný mladší bratr od svého mobilu ani neodlepí oči. Zamručí jen cosi jako nazdar a do úst si narve namazanou housku. Myslím, že ani neví, že zrovna snídá. Několikrát mu řeknu, aby telefon odložil a jako člověk se se mnou najedl a probral novinky ze života. Odvětlí, že nemůže. Něco prý nutně sleduje.

Rozloučím se, i když je mi jasné, že brácha ani nezaregistroval, že jsem byla doma. Vydám se rychle do předsíně, nenápadně kolem kuchyně, kde naši zrovna něco vaří. Nejlépe about boty, nasadit kabát a zmizet. Hlavně se vyhnout dalším radám typu najdi si chlapa, ten tě udělá šťastnou a přinese te na svět vnoučátka. Ty ze mě udělají šťastnou babičku. Jenže i přes rychlé a tiché vypakovávání se z domu mě máma i s tátou zastihnou.

„Nat, jen nechci, aby ses v životě pořád hnala za něčím, co je nemožné. Nemůžeš změnit svět. Jsi úplně obyčejná holka. Raději se nám brzo vrať a rozmysli si to s tou prací. Budeme rádi, pokud budeš konečně žít stejně jako my s tátou,“ řekne máma s tak lítostivým výrazem v očích, že mě dostane do kolen.

„Tak jo, promyslím to, slibuju.“ Obejmu je. Ach to loučení. Všichni tři zamáčkne slzu a já spěšně vyrazím na autobusovou zastávku směrem na pražské letiště. Terminál 1. Cílová destinace – Oslo.

KAPITOLA 4

Letiště. Místo, které voní dobrodružstvím a cestovní horečkou. Místo, kde se naprosto přesně zrcadlí nadšení cestujících a frustrace protivného personálu, jelikož každý den kolem nich projde tisíce lidí, kteří zrovna letí na dovolenou. To přece je frustrující.

Sedím rozpláclá na jediné volné sedačce s luxusním výhledem na ranvej v gatě 4C, kterou jsem rychle zabrala, než si tam mohl sednout kdokoli jiný, a koukám ven na letadla, která přistávají a odlétají. Je kouzelné, jak se něco tak obrovského jako boeing dokáže lehce odlepit od země a ladně vzlétnout.

Co mě asi tak v Norsku čeká? Najdu si tam konečně nějaké přátele? Aspoň na těch pár posledních let, které ještě... ale kuš! Co mě to zase napadá. Jasně že nás nečekají měsíce ani pár let. Všechno bude fajn. Všechno bude v pohodě.

Během letu se snažím utřídit si myšlenky. Jde to vlastně celkem dobře, když koukám ven na ty krásné, nadýchané mraky. Vždycky přemýšlím nad tím, jaké máme štěstí, že jsme se narodili do doby, kdy tohle můžeme vidět. Naším předkům se o pohledu na oblaka z druhé strany mohlo jen zdát.

Mám pokračovat, ať vás stále tolik nenapínám?

Na vědecké lodi jsem byla celkem třikrát. Každý rok, ve stejnou roční dobu. Jeli jsme totožnou trasu. Podél západního pobřeží severní Ameriky – přesněji podél západního pobřeží Nunavatu. K dispozici jsem měla vysoce přesný batymetrický přístroj nové generace – sonar HUNTER 3.0., vyrobený v roce